EU verder met voorlopige twaalfden

Volledige patstelling over begroting 2011 tussen Europarlement en EU-lidstaten | Zware testcase voor toepassing verdrag van Lissabon

KRIS VAN HAVER

Het Europees Parlement en de 27 lidstaten stevenden gisteravond af op een patstelling over de begroting voor volgend jaar. Europa werkt daardoor vanaf januari met voorlopige twaalfden.

De ironie wil dat er eigenlijk nauwelijks inhoudelijke problemen zijn over de cijfertjes van dat budget. De meningsverschillen gaan over de macht van het Europees Parlement om in de toekomst volwaardig mee te beslissen over uitgaven en inkomsten van de Europese Unie.

Het verdrag van Lissabon, dat een klein jaar geleden in voege trad, geeft het Europarlement volledige medebeslissing over de begroting. Toch zijn de lidstaten allerminst bereid de Europese verkozenen een echte stem in dit debat te geven. Dat bleek duidelijk tijdens de onderhandelingen.

Een harde kern van lidstaten, met de Britten en Nederlanders, vindt dat de EU, net als zij, de broeksriem moet aanhalen. Op de Europese top van eind oktober eisten ze een 'maximale' stijging van de begroting voor 2011 met 2,9 procent. Het Europarlement pleitte voor een stijging van het EU-budget volgend jaar met meer dan 6 procent.

Vorige week donderdag toonde het Europees Parlement zich ongelofelijk soepel. De onderhandelaars van het EU-halfrond waren bereid alle eisen van de lidstaten, tot en met een budgetstijging van maar 2,9 procent, te aanvaarden. Maar als tegenprestatie eiste het halfrond een verklaring dat de lidstaten het halfrond volledig zouden betrekken bij de discussie over de nieuwe meerjarenbegroting vanaf 2014 en ook eigen middelen overwegen, zoals een EU-taks.

Oorspronkelijk werd Europa gefinancierd door eigen middelen, een deel van de douane- en btw-rechten. Maar de jongste jaren wordt het gros van de Europese begroting gefinancierd door bijdragen van de nationale lidstaten.

De meeste EU-lidstaten willen niet weten van eigen middelen voor de Unie. De Britten vrezen dat dit een argument is om de korting te verliezen die Margaret Thatcher in 1985 bekwam op de Britse bijdrage aan de EU-begroting. Duitsland, dat het meeste afdraagt aan de Europese begroting, wil de greep dat het daarmee heeft over het EU-beleid niet verliezen.

VERZOENING

Vorige donderdag wilden de lidstaten zelfs niet spreken over een politiek engagement naar het parlement. Gisteren werd na een lange dag vergaderen enkel een nietszeggende tekst goedgekeurd. Een 'grootste gemene deler', vond staatssecretaris voor Begroting Melchior Wathelet, die de vergadering voorzat.

Eurocommissaris voor Begroting Janusz Lewandowski waarschuwde de lidstaten dat een 'verzoening' (dat is het onderhandelingsproces tussen Europarlement en EU-Raad) een proces is tussen twee partijen. Deze tekst zal kwaad bloed zetten, zei Lewandowski.

De grote EU-fracties hadden eerder afgesproken dat het halfrond op zijn strepen zou staan.

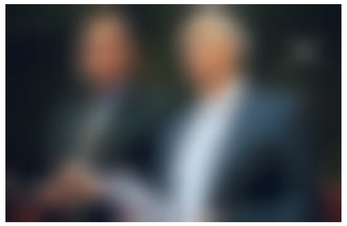

Staatssecretaris voor Begroting Melchior Wathelet (l.) en eurocommissaris Janusz Lewandowski clashten met het parlement. © EPA

Wat nu?

- De EU-Commissie moet een nieuw budgetvoorstel voor 2011 opmaken.
- De hele overlegprocedure moet overgedaan worden.
- De onenigheid dreigt naar de EU-top van december te gaan.

Financieel toezicht drooggelegd

Als de Europese Unie in 2011 moet werken met voorlopige twaalfden, legt dat flink wat oude én nieuwe projecten droog.

■ **Financieel toezicht.** De nieuwe toezichthouders voor banken, verzekeringen en markten beginnen op 1 januari. Omdat ze niet voorkomen in het Europees budget van 2010, is er voor hen dus geen geld.

■ **Europese diplomatieke dienst.** Het budget voor de nieuwe Europese diplomatie, een netwerk van duizenden diplomaten, is pas in september goedgekeurd. Die nieuwe diplomatie zal in de praktijk dus moeten werken met één twaalfde van het budget van de laatste drie maanden van 2010. Dat legt een zware hypotheek op het uitbouwen van een kwalitatieve Europese diplomatie en een dito buitenlands beleid.

■ **Kernfusiereactor Iter.** De lidstaten engageerden er zich deze zomer nog toe in de periode 2011-2013 1,4 miljard euro extra te boeken voor de experimentele kernfusiereactor, een internationaal project met onder meer Japan en Korea. Het was de bedoeling enkele honderden miljoenen reserves uit de begroting 2010 aan Iter te besteden. Dat gaat nu niet door en daardoor kan er ook volgend jaar geen bijkomend Europees geld naartoe.

■ **Steun voor landbouw en cohesiebeleid.** De flexibiliteit om bijvoorbeeld grote sommen voor te financieren of sommige maanden ruimer bij kas te zitten dan andere, valt weg. Dat kan ertoe leiden dat veel projecten niet van de grond komen, uit vrees dat de financiering niet in orde komt.

'Geen structurele verslechtering concurrentiepositie'

De Grauwe ziet enkel 'cyclische bewegingen'

IVAN BROECKMEYER

Er is helemaal geen sprake van een systematische verslechtering van de Belgische concurrentiepositie inzake loonkosten. Met dat becijferde standpunt werpt de Leuvense professor Paul De Grauwe *(foto)* een stok in het hoenderhok van de sociale partners, net op het moment dat die beginnen te onderhandelen over een nieuw interprofessioneel akkoord (IPA).

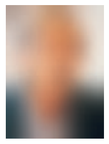

© SVH

De Groep van Tien, het hoogste overlegcenakel, kwam gisteren voor het eerst samen. Dat het moeilijk zal zijn, is alvast één punt waarover alle betrokkenen het eens zijn. De zoektocht naar de krachtlijnen van een eengemaakt werknemersstatuut is een eerste zware opgave. Maar de loonpolitiek blijft toch de hoofdbrok voor het IPA-overleg. De werkgevers en de vakbonden herhaalden gisteren hun standpunten. Het eerste kamp benadrukt dat iedere verdere loonkostenstijging uitgesloten is, omdat de Belgische concurrentiepositie de jongste jaren al te veel aangetast is. De tweede groep meent dat er toch nog 'iets' inzit.

Alvast het werkgeverskamp zal gisteren niet zo ingenomen zijn geweest met de jongste aflevering van de Leuvense Economische Standpunten. Paul De Grauwe doet daarin zijn reputatie als 'disbeliever' van de klachten over de aftakelende Belgische concurrentiepositie alle eer aan.

Analyses, zoals die van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), zijn heel partieel, schrijft hij. Ze fixeren zich enkel op onze buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland en ze houden geen rekening met de productiviteitsevolutie. Dat beperkte plaatje suggereert inderdaad dat er een probleem is.

Maar een ruimere analyse op basis van Europese statistieken leert dat dat probleem sterk moet worden gerelativeerd. Ten opzichte van de 15 lidstaten van de 'oude' Europese Unie en rekening houdend met de productiviteit 'is er geen trendmatige evolutie waar te nemen van de Belgische loonkosten', schrijft De Grauwe. Wel zijn er schommelingen rond dat gemiddelde. Sommige, zoals die van de jaren 70, waren zelfs zeer fors. Maar ze werden na verloop van tijd steeds gecorrigeerd. Dat is ook logisch. Te snel stijgende lonen leiden tot meer werkloosheid en dus lagere looneisen. Tegelijk drijven rationaliseringen de productiviteit op. Als de loonkosten te fel gedaald zijn, gaat de slinger weer de andere kant uit omdat de werknemers ook hun deel van de koek eisen.

De Grauwe wijst er nog op dat zowat alle landen van de eurozone hun onderlinge concurrentiepositie sinds 2000 zagen verzwakken. Aan de andere kant van de weegschaal zit slechts één land: Duitsland, dat al jaren een sterke matigingspolitiek voert. België doet het daarbij niet eens zo slecht. In de groep van de elf oorspronkelijke eurolanden doen zeven het nog slechter.

CONSUMPTIE

Volgens de werkgevers heeft ons land geen andere keuze dan Duitsland te volgen. Maar ook daar gelooft de Grauwe niet in. 'Duitsland heeft geprofiteerd van het sterke beleid van loonmatiging omdat de andere landen niet zo ver gegaan zijn. Als zij ook hetzelfde doen, gaat een groot deel van het voordeel verloren.' Iedereen eindigt dan met lagere lonen en met minder consumptie, besluit hij. Volgens De Grauwe is er ook geen reden tot paniek. Uiteindelijk zal er ook in Duitsland een tegenbeweging komen.

Overigens daalden de relatieve loonkosten in de VS sinds 2000 nog veel sterker dan in Duitsland. Maar dat komt omdat de dollar sinds 2000 met 40 procent in waarde daalde tegenover de euro.

■ www.econ.kuleuven.be/ces/les/

Relatieve loonkosten per eenheid product — België t.o.v. EU-15, 2000=100

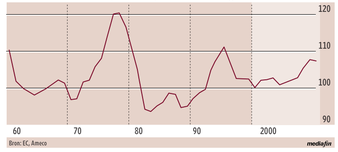

Bron: EC, Ameco — mediafin

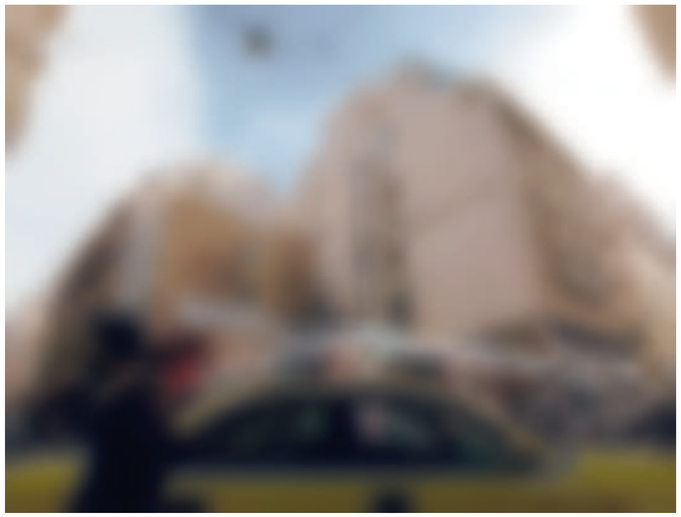

De Sofoklesstraat in Athene werd vroeger 'het Griekse Wall Street' genoemd. Tegenwoordig zijn de etalage-opschriften er in het Arabisch, Perzisch en Chinees. © RV

Migratie zet Athene onder druk

Verhit debat over betekenis Griek te zijn | Knokploegen slaan allochtonen in elkaar

ACHTERGROND
ARJEN VAN DER ZIEL,
ONZE CORRESPONDENT IN ATHENE

Negen van de tien illegale immigranten komen de Europese Unie binnen via Griekenland. De Griekse politie arresteerde vorig jaar 126.000 illegalen, bijna drie keer zo veel als vijf jaar geleden. De immigratie veroorzaakt groeiende spanningen in Griekenland.

De Griekse winkelier Aristides Giannakopoulos komt er rond voor uit dat hij racistische opvattingen heeft. 'Mijn broer is getrouwd met een blanke Zuid-Afrikaanse. Ik had vroeger felle discussies met haar, omdat ik niet tegen haar ideeën over zwarten kon. Maar tegenwoordig denk ik er net zo over.'

Giannakopoulos is een 60-jarige Griek met donkere zwakbruine wen en een grijze kuif. Hij runt een thee- en zoetwarenwinkeltje in de Sofoklesstraat in het hart van Athene. 'Ik heb te veel gezien', zegt hij. 'Als de stammen hier slaags raken met elkaar, wordt het al snel heel bloedig.'

De Sofoklesstraat werd vroeger 'het Griekse Wall Street' genoemd. Aan een einde van de straat staan nog steeds enkele bankkantoren. Maar de aandelenbeurs is vertrokken en arme immigranten uit Afrika, Azië en het Midden-Oosten hebben een groot deel van de straat en de omringende buurt overgenomen. Etalageopschriften zijn tegenwoordig in het Arabisch, Perzisch en Chinees. De criminaliteit, drugshandel en prostitutie zijn sterk toegenomen. Giannakopoulos haalt bij de kassa demonstratief een zwarte knuppel tevoorschijn, 'ter zelfverdediging'.

EUROPESE REGELS

Veel immigranten die naar Griekenland komen, proberen door te reizen naar de rest van de Europese Unie. Ze vragen liever asiel aan in West-Europa, omdat ze daar meer kans maken en omdat die landen rijker zijn. Maar op grond van de Europese regels moet een asielzoeker zijn aanvraag doen in het eerste land waar hij binnenkomt. Andere Europese lidstaten sturen asielzoekers daarom vaak terug naar Griekenland. Naar schatting 10 procent van de Griekse bevolking bestaat tegenwoordig uit mensen die niet de Griekse nationaliteit hebben.

'Ik zit hier nu al twee jaar en ik geraak niet weg', zegt de Sudanees Ali Hussain. De tengere 28-jarige Afrikaan staat onder een boom in Sofoklesstraat illegale dvd's te verkopen. 'Op goede dagen verdien ik 10 à 15 euro. Net voldoende om te overleven, maar niet genoeg om te sparen en door te reizen.'

De komst van de immigranten veroorzaakt grote spanningen in de van oudsher rechte, op families gerichte Griekse samenleving. Er is een verhit debat ontstaan over wat het betekent om Griek te zijn, en in de politiek zijn leiders in opmars die zich keren tegen immigranten. Waar de spanningen toe leiden, is te zien op het Agios Panteleimonas-plein in het centrum van Athene. Op en rond het plein patrouilleren sinds kort knokploegen, georganiseerd door buurtbewoners. De knokploegen slaan gevraagd allochtonen in elkaar en hebben al meermaals een kleine moskee in de kelder van een appartementsgebouw aangevallen met stenen en molotovcocktails.

Volgens de politie behoren de vechtersbazen tot een fascistische beweging.

'We vallen de moskee aan omdat we ons verzetten tegen de islamisering van Griekenland, en omdat de moskeebezoekers ons provoceren met knuppels', zegt de 34-jarige Dionisis. Hij zit met een groepje jongemannen in de avondschemering op een terras aan de rand van het plein. De meesten hebben kortgeknipt haar. 'De moskeebezoekers hebben ook een politieagent neergestoken.'

Onzin, zegt de politie. Er is geen agent neergestoken. Voor zover bekend hebben de moskeebezoekers ook niet geprovoceerd met knuppels. Volgens de politie zijn de jongens vechtersbazen van de fascistische beweging Gouden Dageraad.

In de aangevallen moskee zit de schrik er goed in. De gelovigen hebben de gevel dichtgespijkerd met houten platen en voor de deur staat permanent oproerpolitie. 'Het is voor ons heel gevaarlijk geworden op het plein te komen', zegt de bebaarde gebedsleider Muhammad Shamsul Alam. 'Vooral 's avonds, of als we alleen zijn, lopen we een groot risico in elkaar geslagen te worden.'

Papandreou wint regionale verkiezingen

In Griekenland heeft Pasok, de socialistische partij van premier George Papandreou, de regionale verkiezingen gewonnen. Na de tweede ronde van de stembusslag, afgelopen zondag, slaagde de partij erin 8 van de 13 regio's in de wacht te slepen. Ook gingen 73 burgemeestersposten naar de socialisten.

Na de eerste ronde van de regionale verkiezingen op 7 november had Pasok al de beste kaarten in handen. De partij van premier Papandreou vergrootte haar kansen op succes door in de aanloop naar de tweede ronde allianties te sluiten met de groenen en radicaal links. Daardoor wist Pasok de belangrijkste twee steden van het land, Athene en Saloniki, na 24 jaar los te wrikken uit conservatieve handen.

De belangrijkste oppositiepartij van het land, de rechtse Nieuwe Democratie, moest zich tevreden stellen met de zege in 5 regio's en 41 gemeentes.

TEST

De regionale verkiezingen vormden de eerste electorale test voor de regering van George Papandreou sinds ze dit voorjaar een zwaar besparingsplan uitwerkte. Die besparingsmaatregelen kwamen er in ruil voor financiële steun van de Europese Unie en het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

In de aanloop naar de stembusslag had Papandreou de bevolking duidelijk gemaakt dat hij deze verkiezingen beschouwde als een barometer voor de populariteit van de besparingsplannen bij de bevolking. Als Pasok de stembusslag zou verliezen, zou hij vervroegde parlementsverkiezingen uitschrijven, had de premier beloofd. LD

We voeren geen economische hervormingen door, we actualiseren enkel ons economisch model.

MARINO MURILLO,
Cubaanse minister van Economie

Japans bbp groeit sneller dan verwacht

Consumptie trekt economie in derde kwartaal

Economische groei
kwartaal op kwartaal, berekend op jaarbasis

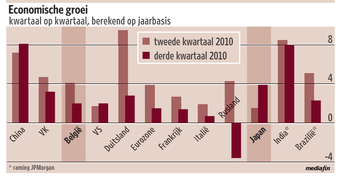

* raming JPMorgan — mediafin

KOEN LAMBRECHT

Het bruto binnenlands product (bbp) van Japan is in het derde kwartaal met 0,9 procent gegroeid tegenover het tweede kwartaal. Dat is beter dan de 0,6 procent waarop de economen hadden gerekend. Voor het lopende kwartaal en voor januari-maart 2011 zijn de vooruitzichten niet bijster goed.

Op jaarbasis bedroeg de groei in Japan in het derde kwartaal 3,9 procent. Dat is bijna dubbel zoveel als in de VS. Juli-september was bovendien het vierde opeenvolgende kwartaal van groei.

Van de grote drie westerse economieën (VS, Japan en de eurozone) ontpopte Japan zich van hekkensluiter in het tweede kwartaal tot koploper in het derde *(grafiek)*.

In het derde kwartaal steeg de privéconsumptie, goed voor zo'n 60 procent van de Japanse economie, met 1,1 procent, de sterkste toename in meer dan een jaar. Maar van een duurzaam herstel is geen sprake. De Japanse consument kocht in het derde kwartaal nog snel auto's en elektronica vooraleer overheidsmaatregelen om het verbruik te stimuleren, afliepen. De verhoging van de taksen op tabak vanaf begin oktober zette de rokers ertoe aan in september nog snel een voorraad in te slaan.

EXPORT

De Japanse export vertraagde, deels door de zwakkere groei van de wereldeconomie, deels door de sterke yen. De netto buitenlandse vraag, dat is de uitvoer min de invoer, leverde in het derde kwartaal geen bijdrage tot de bbp-groei. In het tweede kwartaal was er wel nog een positieve bijdrage van 0,3 procentpunt.

Van de grote drie westerse economieën is Japan niet langer hekkensluiter maar koploper.

Door de aanhoudend sterke yen en het uitdoven van de stimuleringsmaatregelen is het erg onzeker hoe de Japanse economie de komende kwartalen zal presteren. De Japanse minister van Economie, Banri Kaieda, waarschuwde gisteren dat de economie 'stilstaat' en een zwakke productie kent.

Economen gaan uit van een krimp met 0,1 procent in het vierde kwartaal. Het eerste kwartaal van 2011 zou in dezelfde lijn liggen: een stagnatie of lichte krimp.

Aung San Suu Kyi pleit voor vreedzame revolutie

De Myanmarese oppositieleidster Aung San Suu Kyi heeft gisteren opgeroepen tot een 'niet-gewelddadige revolutie' in haar land. Volgens haar zal de democratie vroeg of laat zegevieren.

In een interview met de website van de Britse omroep BBC verklaarde de 65-jarige Aung San Suu Kyi dat ze elke gelegenheid zal aangrijpen om gesprekken te voeren met de regerende militaire junta.

'Ik wens de val van de militairen niet', luidt het in het interview. Aung San Suu Kyi benadrukt dat ze een niet-gewelddadig einde van het militaire regime wenst. De oppositieleidster pleit onder andere voor authentiek patriottisme. 'Wat de mensen willen, is duidelijk: een beter bestaan gebaseerd op veiligheid en vrijheid.'

De militaire junta in Myanmar hief zaterdag, na zeven jaar, het huisarrest van de Nobelprijswinnares voor de Vrede op. De vrijlating werd gevierd door de aanhangers van de oppositieleidster, maar grote euforie onder de bevolking is er niet. Het is dan ook niet de eerste keer dat de junta Aung San Suu Kyi op vrije voeten stelt. In 1995 en 2002 gebeurde dat ook al eens. Maar zodra de junta oordeelde dat de oppositieleidster opnieuw een bedreiging vormde, vloog ze weer achter de tralies. AFP

Merkel opnieuw verkozen tot voorzitster CDU

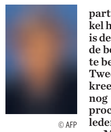

© AFP

De Duitse bondskanselier, Angela Merkel *(foto)*, blijft ook de volgende twee jaar aan het hoofd staan van de Duitse christendemocratische partij. Het is de vijfde keer dat Merkel een tweejarige termijn krijgt.

De herverkiezing tijdens een partijcongres in Karlsruhe kwam niet als een verrassing. Merkel was de enige kandidate om zichzelf op te volgen.

De 56-jarige voormalige Oost-Duitse houdt ongetwijfeld gemengde gevoelens over aan haar herverkiezing. 90,4 procent van de deelnemers aan het partijcongres gaf Merkel het vertrouwen. Dat is de slechtste score die de bondskanselier wist te behalen sinds 2004. Twee jaar geleden kreeg 'das Mädchen' nog de steun van 94,8 procent van de CDU-leden.

Merkel ligt in eigen partij vooral bij de conservatieve vleugel onder vuur. Die vindt dat het CDU onder leiding van de bondskanselier te ver naar het centrum is opgeschoven. AFP

Lees ook de blog op www.tijd.be/duitsland

Kort geding tegen Geert Wilders

De zogenoemde benadeelde partijen in de strafzaak tegen Geert Wilders, de voorman van de populistische partij PVV, spannen een kort geding aan tegen de Nederlandse staat. Zij eisen dat het Openbaar Ministerie (OM) de wens tot vrijspraak van Wilders aanpast, alsnog eist dat zijn uitspraken strafbaar zijn en de aanklagers vervangt. De minderhedenorganisaties zijn boos omdat het OM de vrijspraak voor Wilders had gevraagd. ANP

China levert meeste internationale studenten in VS

Van de internationale studenten aan Amerikaanse universiteiten komen er het meest uit China. Dat blijkt uit onderzoek van het Institute of International Education, een non-profitorganisatie die in New York gevestigd is en de uitwisseling tussen de VS en overzeese universiteiten promoot.

Het aantal Chinese studenten dat aan Amerikaanse universiteiten studeert, steeg in het academiejaar 2009-2010 met 30 procent. In totaal studeerden in die periode 127.628 Chinezen aan Amerikaanse universiteiten. Daarmee maakten de Chinezen 19 procent uit van alle internationale studenten in de Verenigde Staten.

Het is de eerste keer dat China het grootste deel uitmaakt van internationale studenten aan Amerikaanse universiteiten. Sinds het academiejaar 2001-2002 stond India op de eerste plek. In 2009-2010 zakte dat land naar de tweede plaats.

Het totale aantal internationale studenten in de VS steeg in 2009-2010 met 2,9 procent tot 690.923.

Grootste risico op terreuraanslag in Somalië

Somalië is het land waar men de grootste kans loopt met terrorisme geconfronteerd te worden. Dat blijkt uit de 'Terrorism Risk Index' die gisteren gepubliceerd werd door de Britse onderneming Maplecroft. Het Afrikaanse land gaat Pakistan, Irak en Afghanistan vooraf. Met een 117de plaats maakt België deel uit van de landen waar een laag risico geldt.

In vergelijking met vorig jaar stijgt Somalië van de vierde naar de eerste plaats op de lijst met 196 landen. Dat schrijft Maplecroft toe aan de 556 'terroristische acties' die tussen juni 2009 en juni 2010 aan 1.437 mensen het leven hebben gekost.

Griekenland, waar een 'hoog' risico geldt, is het eerste Europese land op de lijst. Door de 180 aanslagen die het heeft gekend, stijgt het land van de 57ste naar de 24ste plaats. Daarmee springt het onder meer over Spanje (27). Bij de landen met een 'gemiddeld' risico, zijn onder meer de VS (33), Algerije (36), Frankrijk (44) en het Verenigd Koninkrijk (47). AFP

ADVERTENTIE